

безпекою намагаються визначити проблему та розробити подальшу стратегію, але їх дії не призводять до позитивного результату.

При побудові фінансової стратегії для оптимізації рівня фінансових ризиків, підприємство використовує декілька підходів: відмовляється від діяльності, яка містять джерело підвищеного фінансового ризику; здійснювати діяльність з певним фінансовим ризиком, за умови гарантії повної компенсації втрат за рахунок власних джерел; здійснювати діяльність з передаванням відповідальності за фінансовий ризик страховим організаціям.

1. Череп О. Г. Управління фінансово-економічною безпекою підприємств в Україні [Текст] / О. Г. Череп, З. П. Урусова, А. А. Урусов // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. – 2012. – № 3(61). – С. 328-330.

2. Горячева К. С. Механізм управління фінансовою безпекою підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / К. С. Горячева. – К., 2006. – 17 с.

3. Мойсеєнко І. П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства [Текст]: навч. посібник / І. П. Мойсеєнко, О. М. Марченко. – Львів, 2011. – 380 с.

4. Клименко Т. В. Основні елементи механізму забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання [Текст] / Т. В. Клименко // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. – 2011. – № 4(58). – С. 340-343.

Тіньова економіка та її вплив на економічну безпеку держави

Федоренко Є.В.

студент 1 курсу спеціальність «Менеджмент», ДДУВС

Соломіна Г.В.

науковий керівник, к.е.н., доцент кафедри економічної та інформаційної безпеки, ДДУВС

В умовах сучасної кризи гостро постає питання боротьби з тіньовою економікою, яка виступає одним з негативних факторів, що впливає на рівень економічної безпеки країни. За аналітичними джерелами відсоток тіньової економіки відповідно до розвитку країни

знаходиться у межах від 17% (у високорозвинених країнах) до 40% ВВП (в країнах, що розвиваються).

У теоретичному аспекті сутність тіньової економіки розглядається, як незафіксовані державою економічні дії, а також як реакцію в поведінці економічних агентів на встановлені збоку держави обмеження. Вона складається з нелегальної, прихованої та неофіційної економіки. Основними видами тіньової економіки є: а) контрабанда, нелегальні азартні ігри, нелегальна торгівля наркотиками, проституція, шахрайство, крадіжки, привласнення виданих під розписку грошей; б) приховані рентні доходи, прихована зайнятість, робота без ліцензій, нелегальне проживання іноземців, зайнятість пенсіонерів та осіб, що отримують соціальні допомоги з безробіття; в) приховування угод, «чайові», самозайнятість; г) бартер товарів та послуг. При цьому результати такої діяльності не зараховуються до ВВП через відсутність методологічної бази обліку нелегального виробництва товарів і послуг [1, с. 16].

Виділяють три блоки тіньової економіки: неформальна економічна діяльність – легальне (нерегламентоване державою); підпільна економіка – порушення в межах дозволеної економічної діяльності; незаконна економіка – здійснення заборонених видів діяльності [2, с. 442].

Серед основних ознак тіньової економіки України можна визначити: ухилення від сплати податків; приховане безробіття; подвійна бухгалтерія на підприємствах; корупція та хабарництво; відтік капіталу; «чорна» торгівля.

До основних чинників тінізації вітчизняної економіки відносять: недосконалу законодавчу базу; складний механізм адміністрування податків та суттєво завищені їх ставки; відсутність механізму антикорупційного законодавства, судової та правоохоронної системи; високий рівень загальної злочинності [2, с. 445].

Так, після прийняття Податкового кодексу України, в результаті посилення податкового тиску на підприємців, що раніше працювали на єдиному податку, майже третина їх пішла в «тінь». За даними Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, уряду вдалося знизити процес тінізації економіки на 5-8%. Проте питома вага тіньового сектору економіки в Україні й далі залишається досить високою: за оцінками Національного банку України поза контролем банків знаходиться в обігу 4,8 млрд. гривень, що складає майже половину грошової маси [3].

Важливе значення у посиленні боротьби з економічною злочинністю в Україні був призваний зіграти Кримінальний кодекс України, що встановив кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) коштів або іншого майна, отриманих злочинним шляхом. Крім цього, в Україні діє постанова Кабінету Міністрів України і Національного банку України «Про сорок рекомендацій групи по розробці фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (РАТР)», що зобов'язує органи виконавчої влади, банківські й інші фінансові установи керуватися у своїй діяльності запропонованими рекомендаціями [4]. Проте слід визнати, що такі заходи дещо позитивно вплинули на розвиток легальної економіки, гальмуючи тіньовий сегмент підприємницької діяльності, але бажаних результатів не принесли [5, с. 19]. Тому необхідно негайне впровадження дієвих заходів щодо детінізації вітчизняної економіки.

-
1. Васенко В.К. Тіньова економіка країни та шляхи її детінізації / В.К. Васенко // Вісник Черкаського університету. – 2016. – №1. – С. 15-23.
 2. Економічна безпека: навч. посіб. / за ред. З.С. Варналій. – К.: Знання, 2009. – 647 с.
 3. Тенденції тіньової економіки в Україні I квартал 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///D:/Users/user/Downloads/%D0%A2%D1%96%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BE%D\(1\).pdf](file:///D:/Users/user/Downloads/%D0%A2%D1%96%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BE%D(1).pdf).
 4. Савич О.В. Основні чинники та шляхи протидії тінізації економіки України / О.В. Савич, І.В. Савич // Ефективна економіка. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3827.
 5. Безпалько І. Тіньова економіка як загроза економічній безпеці країни / І. Безпалько // Економічна безпека держави та суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення: Матеріали II Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції. – 2015. – С. 18-20.